

Millaista kielentuntemusta?

Seuraavat kaksitoista puheenvuoroa ovat vastauksia kyselyyn, jonka Virittäjä lähetti eri tutkijoille ja tutkimusyhteisöille helmikuun lopulla. Kyselyn pontimena oli ristiriita, jonka Virittäjän toimittajat olivat töissään eriasteisina yliopiston opettajina havainneet: korkeakouluissa on jo pitkään opetettu ns. perinteisen kieliopin ja oikeakielisyyden lisäksi monenlaista modernimpaa kielitietoutta, mutta tuo tietous – samoin kuin perinteinen kielioppi – tuntuu olevan outoa koulunsa päättäneille. Myöskään opettajaksi valmentautuvat eivät ilmeisesti oikein löydä opetettavaa kielitiedon alalta; enemmän näyttää kiinnostavan kirjallisuuden opetus.

Kysyimme, millaista kielentuntemusta kouluissa ja yliopistojen suomen kielen laitoksissa tulisi opettaa, jotta äidinkielenopetukselle asetetut tavoitteet saavutetaisiin. Mitä erityiskysymyksiä liittyy suomen kielen opettamiseen muunkielisille? Ja mitä tästä kaikesta seuraa tutkimukselle?

Kysely lähetettiin n. 120:lle, vastauksia tuli 12. Mitä tämä hiljaisuus kertoo? Toivottavasti kyse ei ole tutkijoiden välinpitämättömyydestä opetuksen ongelmia kohtaan! Ehkä kyselyn ajankohta tai aikataulu oli hankala? Ehkä esitimme kysymyksen taitamattomasti?

Toivomme, että nyt julkaistavat puheenvuorot ovat vasta alkua keskustelulle siitä, mitä kielitietoutta ja miten koulutuksen eri tasoilla tulisi opettaa. Puheenvuoroissa näkyy otettavan monipuolisesti kantaa mm. siihen, mitä hyötyä kielentuntemuksesta kansalaiselle ja opiskelijalle voisi olla. Seuraavissa Virittäjissä olisi-kin kiintoisaa nähdä jatkokeskustelua esim. siitä, millaista iloa kielentuntemus tarjoaa kieliopintojen apuvälineenä, kirjallisuusanalyysien työkaluna tai kansalais-taitojen lisääjänä. Myös opetuksen suunnittelusta keskusteleminen olisi tärkeää: minkä ikäisille mitäkin kielitietoa, mitä ensin, mitä sitten – ja miksi? Pohdintaa kaipaa myös terminologia: mitä tarkoitamme esim. perinteisellä kieliopilla, mitä ylipäätään kieliopilla ja mitä kielitiedolla tai kielentuntemuksella?

Tämänkertainen Virittäjä toivoo lukijoikseen erityisesti äidinkielenopettajia. Mutta liittykää opettajat paitsi lukijoiksi myös kirjoittajiksi! Kertokaa mielipiteenne kielitietouden opetuksesta, kertokaa, millaista valmennusta kaipaatte (olisitte kaivanneet) työhönne, millaista oppimateriaalia. Entä millaista tutkimustietoa kaipaatte työhönne tueksi?

On aika viisaiden tahojen kohdata: kielitietouden opettamiseen tarvitaan niin suunnittelijoita, tutkijoita kuin opettajiaakin. Tarvitaan foorumi, jolla kaikille noille tahoille yhteisiä ongelmia voidaan pohtia. Miksei se voisi olla Virittäjä?

TOINI RAHTU